

πολιτισμός/πρόσωπα 04

Η Δέσποινα Μπογδάνη-Σουγιούλ για τη Μαρία Κάλλας

■ Συνέντευξη στον Κώστα Στοφόρο

Η Δέσποινα Μπογδάνη-Σουγιούλ, εγγονή του μεγάλου Μιχάλη Σουγιούλ, συγγραφέας και εκπαιδευτικός με το βιβλίο της «Μαρία Κάλλας Ζώντας μόνο για την τέχνη» (εκδόσεις Πατάκη), συστήνει στους μικρούς αναγνώστες την ξεχωριστή προσωπικότητα της Μαρίας Κάλλας.

Με την εξαιρετική εικονογράφηση της Studded Betrayal (Χριστίνα Δημητρά) να συμπληρώνει αρμονικά το κείμενο, η συγγραφέας καταφέρνει να κεντρίσει το ενδιαφέρον των παιδιών όχι μόνο για τη μεγάλη σοπράνο, αλλά και για την όπερα.

Και για τους ενήλικους αναγνώστες το βιβλίο μπορεί

να αποτελέσει μια εισαγωγική και περαιτέρω μελέτη του «Φαινομένου Κάλλας».

Διατρέχει τη ζωή της δίνοντάς μας πολύτιμες πληροφορίες, χωρίς όμως να γίνεται κουραστική ή εξιστορήσιμη για τα παιδιά. Στο τέλος του βιβλίου παρατίθενται και στοιχεία για όπερες που ερμήνευσε με μοναδικό τρόπο η μεγάλη ντίβα.

Η προσέγγιση γίνεται με γνώση και κυρίως με αγάπη. Όπως θα δείτε στη συζήτηση που ακολουθεί η συγγραφέας δεν έγραψε ένα ακόμη βιβλίο, αλλά μοιράστηκε μαζί μας είναι κομμάτι από τα πιο προσωπικά της βιώματα...

> Γιατί ένα βιβλίο για τη Μαρία Κάλλας; Σε ποιους απευθύνεται;

Δεν είχα δει τον μπαμπά μου ποτέ να κλαίει, μέχρι εκείνη τη στιγμή. Ήταν μια φιγούρα πολύ δυναμική, σχεδόν σαρωτική και όλοι στηρίζομασταν σε αυτή τη φιγούρα του σούπερ ήρωα. Στο πέρασμα του χρόνου αποδείχτηκε πως δεν ήταν αλήθεια. Ο μπαμπάς μου μπορούσε να κλαίει. Μια από τις λίγες λοιπόν φορές που τον είδα να κλαίει ήταν τον Σεπτέμβριο του 1977. Τα σχολεία τότε ξεκινούσαν τον Οκτώβριο και έτσι ο θάνατος της Μαρίας Κάλλας μας βρήκε ακόμα στις καλοκαιρινές μας διακοπές. Μας βρήκε μπροστά από μια μεγάλη ασπρόμαυρη τηλεόραση κι ο θάνατός της έπαυζε σε μαυρόασπρο φόντο. Γύρισα και τον κοίταξα και είδα τα μάτια του γεμάτα δάκρυα, από αυτά τα βουβά δάκρυα που όμως βγαίνουν μέσα από την καρδιά σου βαθιά. Κι όπως συμβαίνει με τα μικρά παιδιά είναι τούτες οι στιγμές που τους ακολουθούν σε όλη τους τη ζωή κι η αφορμή εκείνων των δακρύων τον Σεπτέμβριο του 1977 ήταν που με οδήγησε πολλά χρόνια πίσω να ψάξω, να βρω και να απλώσω την ιστορία μου στ' άσπρα χαρτιά για μια «θεά» της τέχνης, τη Μαρία Κάλλας. Πάντα με τα μάτια στραμμένα στα παιδιά, πάντα με τα μάτια ανοιχτά στα παραμύθια που τόσο τους αρέσουν και πάντα με το ένα πόδι να πατάει στο πραγματικό και το άλλο πόδι στο φανταστικό!

νταστικό!

Για τα παιδιά άπλωσα τις λέξεις μου στ' άσπρα χαρτιά αλλά ποιος είναι αυτός που λείει πως οι μεγάλοι δεν διαβάζουν βιβλία που γράφονται για τα παιδιά. Σίγουρα όχι εγώ!

> Τι σημαίνει για σένα η Μαρία Κάλλας;

Για μένα ως μουσικό, αλλά πιστεύω και για όλο τον κόσμο, είναι ένα ιερό τέρας, η μεγαλύτερη λυρική τραγουδίστρια όλων των εποχών.

Ξεκινά το μακρινό της ταξίδι από τη Νέα Υόρκη όπου γεννιέται για να επιστρέψει στην Ελλάδα, κι από την Ελλάδα ταξιδεύει σε όλο τον κόσμο βαδίζοντας στα μαγικά μονοπάτια της μουσικής έχοντας πάντα στην καρδιά της την αγάπη και το πάθος για το τραγούδι και

την τέχνη.

Ολόκληρος ο κόσμος σύντομα μιλάει γι' αυτήν και κάθε της εμφάνιση γίνεται ένα μεγάλο πολιτισμικό γεγονός. Η ζωή της υπήρξε ταραχμένη αλλά ακόμα και μέσα από αυτή κατάφερε να μας διδάξει τη σημασία της δύναμης, της θέλησης, της πειθαρχίας, της αφοσίωσης, της αδιάκοπης εργασίας καθώς και της λάμψης του ταλέντου της.

Θέλω τα παιδιά, οι μαθητές μου -κι αυτό είναι μια συνεχής δική μου ανάγκη- να ξέρουν για τέτοιες σπουδαίες προσωπικότητες. Θέλω να τις αναζητούν μέσα από τις μουσικές τους, θέλω να τις αναζητούν σε βιβλία και στο διαδίκτυο, θέλω να πατούν πάνω στα βήματά τους δημιουργώντας νέους μύθους της τέχνης και του πολιτισμού και αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς να ξέρουν τη ζωή και το έργο τους. Δεν μπορούμε να έχουμε την απαίτηση να γνωρίζουν αν δεν έχουμε προσφέρει την πληροφορία, τη γνώση, τις δυνατότητες και τα μέσα.

> Ποιος θα ήταν ο καλύτερος τρόπος να γιορτάσουμε τα 100 χρόνια από τη γέννησή της;

Καμιά φορά σκέφτομαι ότι καλύτερος τρόπος να γιορτάσεις τα 100στα γενέθλια ενός μύθου της τέχνης όπως η Μαρία Κάλλας είναι να τα γιορτάξεις μαζί του και να είναι δίπλα σου. Βιολογικά αδύνατο! Παρόλα αυτά είναι ολοφάνερο ότι

Χρειάζονται χώροι και πυρνές που δε θα απαρτίζονται από αυθεντίες αλλά από αυθεντικούς της τέχνης και της επιστήμης, χώροι που θα βοηθούν τους ανθρώπους να εκφράζονται, να δημιουργούν νέα μουσικά σύμπαντα

προσωπικότητες σαν την Μαρία Κάλλας περνάνε στην αθανασία και δεν χάνονται ποτέ κι αυτό γιατί το έργο τους αλλά και η ζωή τους μας έχουν στιγματίσει. Είναι λοιπόν εδώ μαζί μας με έναν άλλον τρόπο και χτίζουν νέες διαδρομές με τις επόμενες γενιές.

Απ' την άλλη μεριά μια μεγάλη γιορτή έρχεται για την Ελλάδα. Μια ομάδα εμπνευσμένων ανθρώπων που την αγάπησαν και τη λάτρεψαν δημιουργούν επιτέλους το Μουσείο Μαρίας Κάλλας το οποίο αν δεν κάνω λάθος θα είναι και το μοναδικό σε όλο τον κόσμο. Άρα μιλάμε πια για μια γιορτή μεγάλη με την έναρξη λειτουργίας του Μουσείου αυτού. Κι εμείς όλοι θα είμαστε εκεί και θα είμαι κι εγώ εκεί με το βιβλίο μου αλλά και με ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα το οποίο θα απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 6-12 ετών όπου θα έχουν τη δυνατότητα, με αφορμή το συγκεκριμένο βιβλίο, να παίξουν, να διασκεδάσουν, να μάθουν όλα εκείνα τα στοιχεία από τη ζωή και το έργο της μέσα από τις νέες τεχνολογίες, βιομαθητικές δράσεις και μέσα από όλο αυτό το πολύτιμο υλικό που απλώνεται πλέον στις αίθουσές του.

> Έχεις γράψει και ένα παιδικό βιβλίο για τον Μίκη Θεοδωράκη. Για ποιους άλλους ανθρώπους της μουσικής θα ήθελες να γράψεις;

Δεν ξέρω ακόμα. Δεν προγραμματίζω πώς θα χρησιμοποιήσω τις λέξεις μου στ' άσπρα χαρτιά. Φαντάζομαι όμως ότι έρχεται η σειρά όλων αυτών των σπουδαίων καλλιτεχνών γιατί με σημάδευσαν με κάποιο τρόπο και έχω μια μνήμη να με οδηγεί σε αυτούς.

> Ως εκπαιδευτικός ποιες κινήσεις θεωρείς πως θα έπρεπε να γίνουν για καλύτερη μουσική παιδεία στη χώρα μας;

Σίγουρα έχουν γίνει πολλά και μεγάλα βήματα -κυρίως από την εσχολή που σπουδάζα εγώ μουσική στο Ωδείο- να χτιστεί μια καλύτερη μουσική παιδεία στη χώρα μας. Έχουν δημιουργηθεί πυρνές εξαιρετικά δυνατές όπως η Μουσική Βιβλιοθήκη «Δίλιαν Βουδούρη», μουσικά ιστορικά αρχεία, το Μέγαρο Μουσικής κ.ά. Το θέμα δεν είναι μόνο να δημιουργηθούν τέτοιοι χώροι, τέτοιοι πυρνές αλλά να μπορέσουν να ζουν, να διατηρούνται και να τροφοδοτούνται συνεχώς ολοένα και περισσότερο με εργαλεία που μετεξελίσσαν, αναδιαμορφώνουν, οδηγούν και φωτίζουν την πολιτισμική ζωή της χώρας. Χώροι και πυρνές που δε θα απαρτίζονται από αυθεντίες αλλά από αυθεντικούς της τέχνης και της επιστήμης, χώροι που θα βοηθούν τους ανθρώπους να εκφράζονται, να δημιουργούν νέα μουσικά σύμπαντα.

